

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 3 l v
za dva in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izveniški ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bozn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Wilsonova nota Nemčiji. - Japonska vznemirja Američane. - Uspeh naših na Col di Lana. - Naši vojskovodje o položaju.

Sprememba pri kranjski deželni Vladi.

V sobotni številki smo priobčili uradno vest da je tajni svetnik baron Teodor Schwarz na svojo prošnjo iz zdravstvenih ozirov, stopil v pokoj, na njegovo mesto pa je imenovan dosednji podpredsednik tržaškega namestništva grof Henrik Attems.

Poslavljajoči se deželni predsednik baron Schwarz je stal skozi deset let na čelu državne uprave v naši deželi. Prišel je sem kot naslednik barona Viktorja Heinza. Našo deželo so takrat pretresali hudi strankarski boji. Baron Schwarz je nastopal zelo koncilijantno in se je osebno kmalu zelo priljubil, priljubil vsem, ki so z njim občevali. L. 1908 so prišli zanj težki dnevi, ko so izbruhnili v Ljubljani meseca septembra znani izgrede. S svojo mirno koncilijantnostjo je znal premagati tedanje krizo, kot koje edina trajna žrtev je končno padel prejšnji ljubljanski župan Ivan Hribar.

Politične razmere v deželi so se za časa Schwarzovega predsednikovanja temeljito spremenile. Slovenska ljudska Stranka je prišla do večine in do odločilne pozicije v vseh avtonomnih zastopih. Baron Schwarz je računal s tem dejstvom, kar kaže njegovo lojalno sodelovanje v deželnem zboru.

Izbruh svetovne vojske je ustvaril v celotni državni upravi tako v centrali, kakor v deželah nove razmere. Tudi tem razmeram se je baron Schwarz prilagodil. Že pred izbruhom vojske je baron Schwarz mislil iti v pokoj glede na svoje rahlo zdravje. Ko je pa svetovna vojska izbruhnila, je smatral za svojo dolžnost vztrajati še dalje na svojem mestu.

Za časa Schwarzovega službovanja v Ljubljani ga je cesar visoko odlikoval, podelil mu je najprej baronstvo, potem dostojanstvo tajnega svetnika in končno veliki križ Franc. Jožefovega reda.

Značilno je, da se je baronu Schwarzu kranjska dežela tako priljubila, da je sklenil svoj pokoj uživati v Ljubljani. V ta namen si je zgradil lično vilo, ki je našemu mestu v kras. Želimu mu iz srca, da bi mnogo let zadovoljen živel med nami in da si utrdi zdravje, ki je omajano vsled službenega napora.

Zanemarjali bi svojo dolžnost, ako ne bi pri tej priliki zapisali nekaj besed v slovo grofu Rudolfu Chorinskemu. Prišel je v deželo zajedno z baronom Schwarzom pred desetimi leti kot podpredsednik naše vlade in jo z njim zapušča. Imenovan je na visoko mesto v notranjem ministrstvu in sicer kot sekcijski načelnik na mesto odstopivšega viteza Julija Kleeberga. Pomen notranjega ministrstva je bil vedno velik, ker je tam združena politična uprava cele države. Posebno pa je zrastel pomen notranjega ministrstva sedaj med vojsko. Vsled tega se opaža tendenca združiti v tem ministrstvu najboljše moči iz političnega uradništva. Tako so nedavno pridelili notranjemu ministrstvu gornjeavstrijskega namestnika brona Handla, zdaj pa grofa Chorinsky, ki je dika političnega uradništva zlasti vsled njegovega neverjetno obsežnega in natančnega poznanja upravnega prava. Njegov poklic v ministrstvo pomenja najvišje priznanje njegovih izrednih lastnosti, h čemur mu iskreno čestitamo.

Grof Chorinsky je rojen Kranjec, Črnomalec in je šele 49 let star. Svojo ožjo domovino odkritosrčno ljubi. Vsled tega in pa vsled njegovega posebno ljudomilega značaja se je osebno silno priljubil v naši deželi. Zato se splošno obžaluje, da zapusti deželo. Za gotovo pa je smatrati, da čaka grofa Chorinskega, vsled njegovih izrednih lastnosti, še nadaljna sijajna karijera in usojamo si izraziti nado, da na svojem zelo odličnem mestu kranjske dežele ne bo pozabil. S to nado se od njega poslavljamo.

Nemško-amerikanska kriza.

Komaj je dvomiti, da ultimati, ki ga je poslala ameriška vlada nemški, privede do ukinjenja diplomatskih zvez. Mogoče, da se ameriški kongres, ki ima odločevati o vojski, odloči celo za vojsko.

Tega resnega položaja gotovo nihče v centralnih državah ne bo pozdravljal z veseljem. Pretrganje diplomatskega stika z Zedinjenimi državami Amerike vsebuje brez dvoma mnogo nepravil za centralne države, toda ravnotako tudi za Ameriko.

Toda eno si je treba takoj predočiti z vso jasnostjo: Če se ameriški kongres odloči za vojsko, ne more to imeti niti najmanjšega vpliva na izid svetovne vojske. Svetovno morje je itak obvladano od naših

sovražnikov. Če za to nadvlado skrbе razun angleških in francoskih ladij tudi še ameriške — je navsezadnje brez pomena. Sicer so pa Amerikanci že dosedaj podpirali na vso moč naše sovražnike s tem, da so jim dobavljali velikanske množine streliva in orožja. Več, kot doslej, tudi v bodoče ne morejo storiti. Posledica je le, da naši sovražniki ležejo v čezdalje večjo zadolženost napram Ameriki. Sicer pa jih ameriška municija doslej ni obvarovala pred porazom in jih tudi v bodoče ne bo.

Svetovna vojska se ne odloči ne na morju in tudi v Ameriki ne — temu č ob laški, ruski in francoski fronti v stari Evropi. In tukaj so zastave centralnih sil zmagovite na vseh črtah.

Edini uspeh najnovejšega ameriškega nastopa bo, da bodo naši sovražniki dobili nekoliko nove »korajže«, katere so skrajno potrebni. A tudi ta korajža jih bo hitro minila ob gigantskih udarcih, ki jih čakajo. Mi smo nepremagljivi. —

AMERIŠKA NOTA NEMČIJI.

Nota, ki jo je izročil ameriški poslanik v Berlinu 20. t. m. zvečer kot odgovor na nemško noto z dne 10. aprila v zadevi gotovih napadov nemških podmorskih čolnov, posebno pa glede potopljenih francoske ladije »Sussex«, naglašja v glavnem:

»Sussex«.

Poročila o slučaju »Sussex«, ki se nahajajo v rokah ameriške vlade, popolnoma ugotavljajo dejansko stanje tega slučaja; tozadevne zaključke ameriške vlade pa potrjujejo tudi okoliščine, ki jih podaja nemška nota z dne 10. t. m. Dne 24. marca 1916 krog 2. ure 50 min. popoldne je zadel torpedo parnik »Sussex«, ki je vozil iz Folkestoneja v Dieppe in je imel na krovu najmanj 325 potnikov. »Sussex« ni bil nikdar oborožen ter je redno služil za prevažanje potnikov čez angleški kanal. Približno 80 potnikov vsake starosti in spola je bilo ubitih ali ranjenih, med temi več ameriških državljanov. Najvestnejša preiskava ameriških pomorščakov in kopnih častnikov je dognala, da je bil parnik »Sussex« torpediran brez vsakršnega predidajočega opozorila ali poziva, kakor tudi to, da je bil torpedo nemški izdelek.

Metoda podmorskega boja.

Iz note z dne 10. aprila se je ameriška vlada prepričala, da cesarska nemška vla-

da ni upoštevala resnosti položaja, ki ni nastal le vsled slučaja »Sussex«, marveč vsled cele metode in značaja podmorske vojne, kakor je že 12 mesecev neomejeno izvajajo poveljniki nemških podmorskih čolnov uničujoč brez razlike trgovske ladije vseh vrst, narodnosti in namembe. Ne gre tedaj le za posamezen poseben nesrečen slučaj, marveč za dosledno in namenoma izvajano metodo, kar se spozna zlasti iz razširjenega in postopnega delovanja nemških podmorskih čolnov v zadnjih mesecih.

Cesarska vlada se bo spominjala, da je tedaj vlada Zedinjenih držav resno protestirala, ko je meseca februarja l. 1914. napovedala namen, da bo smatrala vodovje okoli Velike Britanske in Irske za vojno območje in uničevala vse trgovske ladije, ki so sovražna last in na katere naleti v tem območju, in ko je podala vsem ladjam nevtralec in vojujočih svarilo, naj se izogibajo preklicanega vodovja ali da naj zahajajo tjakaj na svojo lastno nevarnost. Zavzemala je stališče, da se ne more voditi taka politika, ne da bi se neprestano, težko in očitno ne kršilo priznane mednarodno pravo, posebno če bi se uporabljali podmorski čolni, ker bi te ladije po naravi stvari same ne morele izpolnjevati pravil mednarodnega prava, pravil, ki slove na temeljih človečnosti in so uvedena v varstvo življenja nevojujočih na morju. Utemeljevala je svoj protest s tem, da bi bile osebe nevtralne nacionalnosti in ladije nevtralnih lastnikov izpostavljene najskrajnejšim in neznosnim nevarnostim in da cesarska vlada ob tedaj vladajočih okoliščinah ni mogla uveljavljati nikakršne pravice za to, da bi smela zapreti del odprtega morja. Tu v poštev prihajajoče mednarodno pravo, na katero opira vlada Zedinjenih držav svoj protest, ni novega izvora ali zgrajeno morda na čisto svojevoljno, po dogovoru določena načela, temveč sloni na očitnem načelu človečnosti in je že dolgo v veljavi ter ga odobravajo in mu izrecno pritrjujejo vsi civilizirani narodi.

Cesarska vlada je kljub temu vztrajala pri tem, da izvaja napovedano politiko, izrazivši upanje, da se obstoječe nevarnosti vsekakor za nevtralne ladije omeje na najmanjšo izmero po navodilih, ki jih je dala poveljnikom svojih podmorskih čolnov, in je zagotavljala vlado Zedinjenih držav, da bo uporabljala vse mogoče previdnosne

LISTEK.

Skrivnost Podgore.

(Konec.)

Na mojo prošnjo, naj ne stoji tako izjavajoče na tako odprtem mestu, se moj vodnik zasmije. »Ostrostrelec, ki ga vidite tam doli, je nad 1000 korakov oddaljen od nas. V Rusiji in Srbiji more to veljati za nevarno cono, toda tu ležimo prsi ob prsih. Taka razdalja je za nas že skoraj zadledje. Ne zadene me možakar pač ne.«

Skoraj vsak narod Avstro-Ogrske je plačal na Podgori svoj domovinski davek. A naj se še tolikokrat menjajo — najhlabrejši je vedno tisti, ki je ravno navzoč. Gotovo je ime griča, ki je postalo simbolično, očitnost njegovega položaja kot branika mesta, ki je istotako postalo simbolično, — ona moč, ki napolnjuje njegove branilce s tako žilavo kljubovalnostjo. Karkoli je bil preje mož, ki stoji sedaj na Podgori, katerikoli je bil njegov jezik in in kakršenkoli njegov poklic in službeni čin — tu gori je samo branilec Podgore in drugega nič.

Sedaj so ravno Dalmatinci tukaj, 37.

domobranski polk. Eden njihovih vodij je narednik Božo Klisović, ki ima »zlato« in »veliko srebrno«. Kmet je to iz Šibenika, čisto preprost mož. Na mojo prošnjo, naj mi pove zgodbo o »zlati«, meni, da jo moj sprejemalec itak pozna.

Dalmatince zaničuje vsako hvastanje. Nikoli nobeden ne pripoveduje dolgih romanov, naj je bilo dejanje še tako smelo. Odlikovanje na njegovih prsih simbolizira ta čin. In to mu je dovolj.

Moj voditelj pripoveduje zgodbo; dosti kratka je. Več batalionov je navalilo na Klisovičev vod. S svojimi peidesetimi možmi jim je tekel enostavno nasproti. Deset izmed njih je ostalo živih, in ti deseteri — vsi ranjeni — so privedli s seboj 100 ujetnikov. Dvakrat toliko napadalcev je obležalo na bojišču. Ostali so pobegnili. Dva onemela Italijana sta ležala v postojanki, katero so jim bili za pet minut vzeli. Ta dva je zadel eden Dalmatincev na rame in tekel z njima k sovražniku. »Tu imate svoje!« Klisović sam je prišel za tri mesece v bolnišnico. Potem bi bil lahko zahteval bolniški dopust. Po odrinil je zopet na Podgoro.

Deset Italijanov na enega je tem ljudem pravi nič; davno bi že sedeli na Siciliji, praviho, če ne bi bilo artilerije. Nai-

rajši bi udrli naprej, da bi te vražje topove polovili.

Pomanjkanja, napore, nevarnosti Podgore sprejemajo kot samo po sebi razumljive. Samo eno željo imajo: Več cigaret! Vsak dan kilo tobaka — kaka slast bi bilo potem umreti! Casih pride kak težko pričakovani paket z darovi. Potem so gotovo lončene pipe notri. Dalmatincev pa ne kadi iz pipe in jih naravnost sovraži, če so tako razdrobljive. Dalmatinski namestnik jim je nedavno poslal kot častno deželno darilo vroče zažleljene cigarete. Ali naj ne bi tekmovala cela Avstrija, da bi preskrbela podgorske stražarje z edinim, česar žele ti rešitelji Avstrije kot protivrednost za svoje življenje?

Od stanišč za moštvo se vzpenjamo po rovu na greben. Le-ta je v naših rokah, ravno tako kos onstranskega pobočja. Toda tesno spodaj, da bi se mogel skoro pogovarjati z nasprotniki, leži italijanski jarek.

Videti ta greben, spada med najgloblje vtise življenja, moj je morda najgloblji. Zelo je morala usoda pehati semintja tistega, kogar ta kos zemlje ne spravi iz ravnotežja.

Vsa razrita je zemlja. Goli, razcefrani narobki dreves; zadnji ostanki slovitega

podgorskega kostanjevega gozda, širle iz kašnate godlje liki vislice. Preko čevljev škropi sivormena voda. Med seboj pomešani, sesedeni zemeljski nasipi, ki jih komaj še smatraš za brambo jarkov, iz vrhja spletene košare, polne zbite ilovice, ki jih je skoraj ganljivo videti, kajti uboge, trdo spletene vejice začnajo odganjati; žični žlebovi, podloženi z juto, španski jezdec in vrece s peskom — vse to je v pisanem neredu razsuto vse navskriž po blatu. Deževalo je cele dneve in noči, in nič ni ostalo trdno pred vodo. Lesene desčice leže po dnu rova — beden poizkus, dati koraku trden temelj. Poljske straže, ki čepe tu, si zavijajo v prsieno godljo pomočene plašče preko glave, tako da so sami videti skoraj kakor kupčki blata. Na dve vreči peska pritiskajo svoj obraz in skozi razpoko gledajo dol na sovražnika. Vsaokrvstne okorne risarije s črnilnim svinčnikom na mokri vreči kažejo, kako dolgočasno je to straženje.

Z nami gre sloviti dalmatinski nadporočnik, ki poveljuje metalcem min. Pravi velikan z deškim izrazom in jeklenim čelom.

Straža mu naperi baonet na prsi. »Ne hodi sem spred, gospodine!« Kogar Dalmatincev nagovori s »ti«, sme višje nositi glavo,

ukrepe v svrhu varovanja pravic nevtralec in življenja nevojajočih.

Vkljub slovesnemu protestu vlade Zedinjenih držav pa se je vendar pričela ta politika podmorske vojne proti trgovini sovražnikov, kakor je bila napovedana, in so poveljniki podmorskih čolnov cesarske vlade postopali v uničenju tako brezobzirno, da se je tekom zadnjih mesecev kazalo vedno in vedno jasneje, da cesarska vlada ni našla poti, da bi jim bila naložila take omejitve, kot je upala in obljubila. Vedno zopet je zagotavljala cesarska vlada vlad Zedinjenih držav, da se vsaj s potniškimi ladjami ne bo ravnilo tako, in vendar je dopuščala ponovno, da so podmorski poveljniki ta zagotovila prezirali brez vsake kazni. Še meseca februarja tega leta je sporočila, da bo oborožene trgovske ladje, ki so sovražna last, smatrala za dele oboroženih pomorskih bojnih sil svojih nasprotnikov in ravnala z njimi kot z vojnimi ladjami, zavezujoč se tako vsaj implicitno, da bo posvajala neoborožene ladje in jarmčila za življenje njihovih potnikov in posadk. Toda celo to omejitev so podmorski poveljniki prezirali.

V vedno naraščajočem številu so se uničevale nevtralne ladje, celo nevtralne ladje na vožnji iz enega nevtralnega pristanišča v drugo nevtravno pristanišče, prav tako kot sovražne ladje. Marsikdaj so bile napadene trgovske ladje posvarjene in pozvane, naj se vdajo, predno so jih začeli obstreljevati ali predno so jih torpedirali; nekaterikrat se je dovolila njihovim potnikom in posadkam pičla varnost, da se jim je dovolilo, stopiti v čolne, preden so potopili ladjo. Toda zopet in zopet ni bilo nikakršnega svarila in dovolila se ni niti potnikom na krovu rešitev v čolnih. Veliki oceanski parniki, kot »Lusitania« in »Arabic« in pristni potniški parniki, kot »Sussex« so bili napadeni brez vsakega svarila, večkrat še, preden so opazili, da imajo pred seboj oboroženo sovražno ladjo, in življenje nevojajočih potnikov in posadk se je uničevalo brez razlike in na način, ki ga je vlada Zedinjenih držav mogla smatrati edino le za lahkomišeln in popolnoma neupravičen. V resnici se nadaljnemu uničevanju trgovskih ladij vsake vrste brez razlike narodnosti ni stavila nobena meja izven vod, katere se je poljubilo cesarski vlad označiti za kot v vojnem pasu. Seznam Amerikancev, ki so na tako napadenih in razdejanih ladjah izgubili svoje življenje, je rasel od meseca do meseca, da je usodno število žrtev narastlo na šifotine.

Vlada Zedinjenih držav je postopala zelo potrpežljivo. Na vsaki stopnjici te boleste izkušnje, od tragedije do tragedije se je prizadevala, da bi se dala voditi po dobri premišljenem upoštevanju izrednih okoliščin vojne brez primera in po čustvih najskrajnejšega prijateljstva napram narodni vlad Nemčije. Smatrala je drugo za drugo sledečo izjavo in zagotovila cesarske vlade kot samoposebi umljivo podano popolnoma odkritosrečno in v dobri veri, ki ni opustila upanja, da bo mogoče cesarski vlad, da tako uredi in da bo tako nadzirala dejanja poveljnikov svojih pomorskih bojnih sil, da bi se njih ravnanje skladalo s priznanimi v mednarodnem pravu utemeljenimi načeli človečnosti. Privoljevala je v vse nove razmere, za katere ni precedenčnega slučaja, dokler dejstva niso postala nedvorna in je bila zanje mogoča samo ena razlaga. Da pravično upošteva svoje lastne pravice, je dolžna, da izjavlja cesarski vlad, da je prišel ta čas. V svojo žalost ji je postalo jasno, da je stališče, ki ga je zavzemala izpočetka, neizogibno pravilno, namreč, da mora uporaba podmorskih čolnov za pokončevanje sovražne trgovine ravno zaradi značaja uporabljenih ladij ob napadalnih metodah, ki

so popolnoma naravne ob njih uporabi, biti popolnoma nezdržljiva z načeli človečnosti, že dolgo obstoječimi, neizpodbitnimi pravicami nevtralec in svetimi pravicami nevojajočih.

Ce je še namen cesarske vlade, da bi se neusmiljeno in brez razlikovanja še dalje vojevala proti trgovskim ladjam s podmorskimi čolni, brez ozira na to, kar mora vlada Zedinjenih držav smatrati za svete, neizpodbitne zakone mednarodnega prava in splošno priznanih zapovedi človečnosti, bo vlada Zedinjenih držav končno prisiljena do zaključka, da je samo ena pot, po kateri more stopati.

Ce bi cesarska vlada sedaj nemudoma ne hotela izjaviti, da opušta sedanje načine podmorske vojne proti potniškim in tovrnim parnikom, in to tudi izvesti, ne more vlada Zedinjenih držav imeti druge izbire, kot da popolnoma pretrga diplomatske zveze z nemško vlado. Vlada Zedinjenih držav bi storila tak korak le kar najnerajši; čuti se pa dolžna, da ga stori v imenu človečnosti in pravic nevtralnih narodov.

Uporabljam to priliko, da obnovim Vaši ekscelenci zagotovilo svojega najodličnejšega spoštovanja.

Podpisan: Gerard.

× × ×

Wilson v kongresu o podmorski vojski.

Berlin, 25. aprila. (K. u.) Zastopnik Wolffovega urada brzojavlja iz New Yorka: V adresi kongresu izjavi Wilson, ko je označil podvodno vojskovanje Nemcev: Ameriška vlada dela na to, da se premišljeno izogne vsakemu dalekosežnemu nastopu z ozirom na izredne okoliščine te vojske. Vodijo jo v vsem, kar je izjavila ali storila, čustva pravega prijateljstva, ki ga je vedno gojil narod Združenih držav in ki ga goji nasproti nemškemu narodu. Glede na to, kar namerava storiti Amerika, če se Nemčija takoj ne odpove sedanjemu načinu podmorske vojske, pravi Wilson: Odločil sem se za to z najbolešnejšim obžalovanjem, da vsi Američani možnosti nastopa, kakršnega nameravam, odkrito nasprotujejo, a pozabiti ne smemo, da smo na gotov način in po sili okolnosti odgovorni glasniki za pravice človeštva in da ne smemo molče gledati, kako se polagoma te pravice pometajo na stran. V razdiralni reki te strašne vojske smo dolžni lastni pravici kot narodu, našemu čutu dolžnosti kot zastopniki pravic nevtralec celega sveta in pravičnemu nazoru o pravicah človeštva, da zavzamemo zdaj najskrajnejše resno in trdno stališče, katero sem jaz zavzel, zaupajoč naši izobrazbi in pomoči. Vsi resno misleči morajo naj se združijo v upanju, da nemška vlada, ki je sicer nastopala kot boriteljica človeštva, pripozna upravičenost naših zahtev in da jih sprejme v tistem duhu, v katerem so bile stavljene.

Nemški državni kancler se vrnil iz velikega glavnega stana v Berlin.

Berlin, 25. aprila. (K. u.) Državni kancler pl. Bethmann-Holweg se je vrnil iz velikega glavnega stana.

Nemško stališče.

Berlin, 22. aprila. »Lokalanzeiger« pripominja danes k Wilsonovi noti: Gotovo hočemo mir z velikim ljudstvom onstran oceana, kakor tudi nikdar nismo hoteli vojne s sedanjim nasprotnikom. Enake volje pričakujemo tudi od Amerike. To se pa more doseči le na črti enakopravnosti in brezpogojnega spoštovanja pred obojestranskimi življenjskimi interesi. Če poizkuša Anglija, da nas izstrada moramo mi imeti pravico, da se branimo proti temu z vsemi močmi.

Neprijazni glasovi nas ne morejo razburiti. Tudi nove zahteve Wilsonove — ako se bodo stavile — ni treba, da bi nas

ostrušile. K vsaki kupčiji spadata kakor znano, dva. Sporazum naj bi bil mogoč, tudi preko široke luže, ki nas loči — kakor marsikaj drugega od Amerike. Toda vedno znova povdarjamo, da je meja, preko katere ni mogoče iti. Ta meja tvori našo pravico do samodoločbe kot svobodni narod, varstvo naših življenjskih interesov in narodnega dostojanstva. Tem ne sme nihče blizu, tudi gospod Wilson ne, tu se glasi tudi zanj: Roke proč!

Nemško časopisje splošno sodi, da je ameriška nota nesprejemljiva.

Berlin, 25. aprila. (K. u.) Listi se pečajo dalje z ameriško noto. Sloglasno naglašajo, da ameriška zahteva ni sprejemljiva. »Lokalanzeiger« upa, da lahko nemška vlada ovrže trditve, da ni držala, kar je obljubila. Načina podvodne vojske ni mogoče več izpremeniti. Če bi zahteval Wilson več, potem sprejme nemški narod bojno rokavico, ki mu jo vrže novi svet v trenutku, ko se z večjim delom ostalega sveta bori uspešno za svoj obstoj. Iz dejstva, ker se je vrnil kancler v Berlin iz glavnega stana, sklepa »Berliner Tageblatt«, da je končan dogovor o obliki odgovora.

Američani proti vojni.

Rotterdam, 22. aprila. Iz Washingtona se poroča o mnogoštevilnih ljudskih shodih v severnoameriških glavnih mestih, ki so se vseskozi izjavili za to, da naj se Združene države v lastnem interesu izognejo vsemu, kar bi moglo dovesti do tega, da bi bile potegnjene v vrtnec svetovne vojne. Posamezni govorniki so naglašali, da bi bila Amerika sedaj, ko traja vojna malone že dve leti, najbolj poklicana, da pripomore do zaključanja vojne in do skorajšnje sklepa miru. Le-tega bi v Ameriki tem toplejše pozdravili, ker žive različne narodnosti ki se sedaj v Evropi vojujejo med seboj, v Združenih državah mirno druga poleg druge. Posebno pozornost je vzbujalo, ker so te izjave mnogokrat odobraval tudi Američani angleškega pokolenja.

Švicarska sodba o Wilsonovi noti.

Bern, 25. pril. (K. u.) »Berner Tagwacht« izjavi glede na Wilsonovo noto: Ni preveč rečeno, če se presoja Wilsonova grožnja bolj s stališča skrbi za nevarnosti se nahajajočo ameriško dobavno kupčijo četverosporazumu kot da se hoče pridobiti spoštovanje mednarodnemu pravu. »Neue Zürcher Nachrichten« izjavljajo: Zdi se, da vstaja cel svet proti osrednjima vele-silama. A pravice, za katere se vojskuje, tudi to ne more znižati in tudi ne simpatij, ki jih uživata.

Naši vojskovodje o položaju.

Nadvojvoda Friderik o naših četah.

»Lokalanzeiger« zastopnik v avstro-ogorskem vojnem tiskovnem stanu je imel pogovor z vrhovnim armadnim poveljnikom nadvojvodom Friderikom, ki je med drugim rekel:

Kar so izvršili doslej naši vrli bojevniki ob Soči, se ne more izreči nikoli dovolj priznanja. Ta neomajni mir nasproti napadom po številu toliko močnejšega sovražnika, ta radovoljna, vesela požrtvovalnost mi je bila vsikdar v posebno veselje, kadarkoli sem mogel obiskati soško armado.

Se-le pred nekaj dnevi sem se vrnil s potovanja na fronto na Poljskem z najlepšimi vtisi. Cimaldeje v oskrde se pride, tem zaupnejše, vznešenejše je razpoloženje naših ljudi in zasedeno ozadje se z velikim zadovoljstvom pokori naši upravi.

Osvojitev Lovčena je bil čin, na katerega more biti naša armada zelo ponosna, kajti tu se je zopet enkrat izvršilo nekaj, kar je cel svet smatral za nemogoče.

Tople besede, katere je posvetil nemški kancler v svojem zadnjem velikem govoru našim vrlim vojakom, so me zelo veselile. Izvrstni govor našega državnega kanclerja bo nedvomno zvišal zaupanje, s katerim vsi pričakujemo konca te vojne.

Nazadnje se je sukal pogovor o velikih bojih pred Verdunom, katerih zmagovalnega izida za nevzdržno prodirajoče nemške polke maršal z absolutno gotovostjo pričakuje.

Generalni polkovnik nadvojvoda Jožef Ferdinand poveljnik c. in kr. četrte armade.

»Neue Freie Presse« objavlja:

— 8. aprila.

Drugič praznujemo v vojski veliko noč, praznik vstajenja.

V teh dneh, kakor minulo leto, se spominja vsak mož z velikim ponosom, kako sijajno je iznova vstal podedovani junaški duh v naših slavnih armadah. V veselje zavesti zmage gledamo vsi v bodočnost, vemo, junaški duh, ponosna zavest zmage ostane živa v naših vojaških srcih v vseh časih in zagotovi zmago, ki je vredna vseh žrtev.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand, generalni oberst, poveljnik četrte armade.

General pehote Svetozar Borojevič pl. Boj-na o položaju.

»Neue Freie Presse« objavlja:

— 12. aprila.

Vašemu vabilu, naj rečem nekaj besedi o soški armadi ob veliki noči, mislim, da najboljše ugodim, če govorim o posamezniku, o preprostem vojaku, o častniku na bojni črti, o malem kamenčku, iz katerega se sestavlja krasen mozaik naše vojske.

Ni mi potreba zagotavljati, da se vse stori, da se kolikor mogoče olajša usoda junakov, ki stoje 11 mesecev vsako uro v bedi in v nevarnosti, da se preskrbe z vsem in da se krepke za izpolnitev njih ponesne naloge. Zvestoba in udanost, s katero izpolnjujejo svojo težko dolžnost, se izraža mnogokrat s ponovnimi dejanji, v usodah posameznikov, ki celo starega vojaka kot sem jaz mogočno zadenejo pri srcu.

Posežem le po mali povesti izmed tisočeri podobnih.

V armadi imam moža, četovodjo Pavla Gyolcsosa, ki se je boril v Srbiji, v Karpatih, ob Savi in ob Soči. Šestkrat ranjen, komaj ozdravljen, se je vedno vrnil na bojno črto. V četrto soški bitki, sedmič — težko ranjen —, okrašen že s tremi častnimi znamenji, je bil vprašan, če kaj želi, kar se mu lahko izpolni. Veste li kaj je hotel mož? Prosil je, naj bi smel videti svojega pove-ljujočega generala, da mu lahko zagotovi svojo zvestobo do smrti.

Takoj se mu je izpolnila želja. V bitkah preizkušeni cesarski in kraljevi princ, sam hraber, ki najvišje ceni pravo hrabrost, je hitel k junakovim postelji.

Naj li Vam rečem še kaj več o duhu soške armade? Naj li pojasnujem notranji vzro njenih upehov?

Narod, vojka, ki ima take moze, ostane pokonci v najdivnejšem viharju, klubuje svetu sovražnikov. Voditi take moze je sreča nad vse na tem svetu. Najzvišenejše je, kar more doživeti vojskovodja, če vidi odsevati njegove ideje, želje in smotre v srcu vsakega moža. Najvišje je tu samoobsebi umljivo. Inicijativa, drznost in veselje do odgovornosti, od generala do priprostega moža, tu stane triumfe.

Ta duh je v bitkah ob Soči pokopal napadalno veselje premočnega sovražnika.

Posredujte te besede, ki se mi zde revne v primeri s tem, kar čutim kot vojskovodja, vsem, ki imajo svojce v armadi.

Borojevič, general pehote.

General konjenice Franc Rohr, poveljnik c. in kr. desete armade.

»Neue Freie Presse« objavlja:

Vrle, do smrti junaške čete podrejene mi armade stoje že enajst mesecev kot »železna straža« na obmenem pobočju karnijsko-julijskih alp.

V očigled znatne premoči, kljubujol vremenskim neprilikam in smrtnim nevarnostim visoko alpske zime, večkrat v višinah, na katere priplezajo v miru le izkušeni turisti, je njih naravnost starodavno junaštvo ne le zapovedalo uspešno »stoj« napredujočemu sovražniku, marveč mu je tudi ponovno z magovitimi napadalnimi udarci pokazala, da ni nobene ovire hrabrim avstrijskim četam, posebno ne nasproti nezvestim Lahom.

Pridržano bodi poznejši dobi, da cenim vse, kar je storila požrtvovalnost naših vojakov — odlikovalo se je tudi prebivalstvo koroške dežele — glede na zvestobo in ljubezen nasproti vladarju in domovini v nepremagljivi veri na lastno moč tubdi v najtežavnejših razmerah v alpskih deželah.

Bodi v zaledju vsak prepričan, da preveva zavest o končni zmagi vsakega vojaka naše voje sile, ki se bori na južno zahodni meji.

V tej veri zmagamo.

Rohr, general konjenice.

Kranjskim industrialcem, trgovcem in obrtnikom.

Vnovič se obrača država do vseh slojev prebivalstva ter jih pozivlja, da se udeležijo četrtega vojnega posojila. Po treh sijajno uspeših vojnih posojilih, ki so dokazala finančno moč naše države in gorko domoljubje njenih državljanov, nastaja vsled dolgotrajnega vojnega položaja vnovič potreba, da apelira država na požrtvovalnost vseh slojev. Bolj še kakor pri predidocih posojilih, zadeva pri sedanjem posojilu celokupno prebivalstvo sveta dolžnost, da se z vso pripravljenostjo odzove apelu ter dá državi v tem prerensnem času v čim obilnejši meri na razpolago denarna sredstva, ki jih potrebuje za krepko nadaljevanje te velikanke borbe za čast in ohranitev domovine. Vse naše prizadevanje bodi obrnjeno v teh dneh enemu velikemu cilju, ki je dan v tem, da se doseže po skoro dveletnem gigantskem boju čim sijajnejši rezultat četrtega vojnega posojila. Dokazati treba sovražnikom, da je naša gospodarska moč neizrabljena in neizčrpna. Če dá domovini vsak, kar zmore po svojih sredstvih, mora sedanje vojno poso-

»Saj ti tudi stojiš tu spredaj!«
»Jaz, gospod, sem samo vreča. A tebe se rabi. Samo preko mojega mrtvega trupla prideš tu dalje.«

Ce pade dalmatinski poročnik, joka cel polk. Ce ukaže dalmatinski častnik »dalje«, gre z oddelkom ravno toliko prostovoljcev.

Zalosten pogled nam sledi, ko gremo vseeno naprej. Potem pride mož hitro za nami. »Pazi na tega gospoda,« pošepeče prihodnji straži, »s svojim življenjem mi jamčiš zanj!«

Ako vprašaš ujetnike, »kdaj mislite, da zavzamete Podgoro?« potem pravijo, da verjame na to samo še Cadorna. Ti ujetniki plešejo, ko pridejo zdravi v naše postojanke, pravijo, da so »contentissimi« — velezadovoljni. Eden je prosil, naj v Vidmu mimogrede sporočimo pozdrave njegovi ženi.

Toda če je ujet kak Dalmatinec, potem ga čaka časten sprejem. Vsak mož tamkaj ve, kaj je vreden vsak mož tukaj. »Kje vzamete toliko Dalmatincev?« je vprašal nekoč italijanski častnik. »Legije Dalmatincev smo že uničili, pa vedno še prihajajo novi.«

Ob prvi soški bitki so spustili na brambo cele dneve trajajoč bobneči ogenj. Ko so potem navalili italijanski bataljoni

sredi v plamen, soparo in dim, so menili najti samo še mrličje. Kakor brez uma so kričali potem, ko so bili sprejeti s salvami: »Saj so še živi!«

Tu gori se vidi, kako se Podgora drži. Dogaja se vedno enoinisto. Ko se vsipa bobneči ogenj, potem se naši ljudje krijejo, kakor najboljše vedo in znajo. Tu in tam — seveda — ni brez žrtev. Ko pa gre nad nas sovražna pehota, tedaj se mora ogenj ustaviti, ker bi drugače zmel lastne ljudi — in tedaj je naše moštvo že tudi ob probranih. Komaj je italijanski naval dosegel naše jarko, je moštvo že onkraj vrha. Deset minut po italijanskem napadu so napadalcu večinoma mrtvi. Nazaj namreč ne morejo, ker sedaj otvori naša artiljerija zaporni ogenj. Časih padejo kot prve žrtve bojne straže, in od desetorice ostane potem kvečjemu le eden živ, a tudi ta ranjen. In še med bojem, sredi svinčenega dežja, gre saniteta, istotako Dalmatinci, da odnese ranjence.

Razloček je ta, da Italijani ne prene-sejo bobnečega ognja, Dalmatinci pa zdrže. Prvi italijanski napad je vselej smel, toda ko se razredčijo prve vrsteodpovedo laški živci. Nasprotno pa Dalmatinci stoj, dokler ne pade.

Alice Schalek v »Neue Fr. Presse«:

jilo predidode še nadkriliti ter dokazati prepričevalno sovražnemu inozemstvu, da je naša notranja fronta po svoji kreposti in odporni sili vredna vrstnica naše vnanje fronte. Velikanskim uspehom, ki so jih dosegle naše junaške armade na bojnem polju tekom zadnjih mesecev, naj se pridruži sedaj sijajni uspeh na finančnem polju. Četrto vojno posojilo nudi najlepšo priliko za izvrstno naložitev denarja pod tako ugodnimi pogoji, da je udeležba mogoča tudi manj premožnim.

Trgovska in obrtniška zbornica se obrača do industrialcev, trgovcev in obrtnikov v deželi ter jih pozivlja junjo, da se kakor pri predidodih prilikah, tudi pri četrtem vojnem posojilu odzovejo apelu v kar največji meri ter se udeležijo podpisovanja četrtega vojnega posojila čim izdatnejše.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. aprila. Na južnem krilu naše primorske fronte smo zavrtili več nočnih laških napadnih poizkusov na naše postojanke vzhodno Tržiča. V plöckenskem odseku je prišlo ponoči do živahnega streljanja. V okolišču Col di Lana je razpadel v našem ognju sovražni napad na sedlo med Settassom in Monte Siefom.

Dunaj, 23. aprila. Uradno se razglša: Proti južnozahodnem robu Doberdobske visoke planote se je pričel sovražni napad, sicer se je omejilo bojevanje na primorski in koroški bojni črti na krajevne topniške boje. Na Col di Lana so naše čete zopet zasedle opirališče na slemenu severnozahodno od vrha in ga vzdružale proti sovražnemu napadu. Vrh sam se nahaja pod krepkim ognjem našega topništva. Živahnji topniški boji tudi v odseku Sugana in pri Rivi.

Namesnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 24. aprila. Uradno se razglša: Boji na južnozahodnem robu Doberdobske visoke planote trajajo dalje. Zrušilo se je v našem ognju več napadov, ki so jih izvedli berzaljeri. Na Col di Lana je hrabra posadka opirališča na slemenu krvavo odbila pet sovražnih napadov.

Namesnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 20. aprila: V odseku med Adizo in Brento se je obojestransko delovanje omejevalo včeraj na artiljerijske akcije. Z uspešnim topovskim ognjem smo nadaljevali razdejanje avstrijskih utrdb Luserna in Belve. Na Col di Lana je dosedaj pobralni plen znašal en top, štiri strojne puške in veliko množino municije in živil. Ob Soči sta megla in dež preprečila delovanje naših čet. Kljub temu p se je posrečilo naši artiljeriji, da je v vasi St. Martinu na Krasu povzročila požar in eksplozijo municijskega skladišča južovzhodno te vasi. Sovražni letalec je vdrgel tri bombe na Bassano. Ranjen ni bil nihče in škode ni napravil.

Rim, 21. aprila. Na celi bojni črti od zasa do zasa delovanje topništva in poizvedovanja letalcev. V malih pehotnih bojih v zgornji Astico in zgornji Cordevole dolini smo vzeli sovražnika približno 30 ujetnikov. V odseku Krn smo odbili ponoči na 20. t. m. sovražne odleke, ki so poizkušali metati bombe v nove črte na Mrzlem vrhu in na Slemenu. Včeraj popoldne je obstreljevalo Caproni brodovje hidroplansko postajo v Trstu s približno 60 bombami z vidno izvrstnim uspehom. Letalo so kot navadno sovražne baterije brez učinka obstreljevale in so se vrnila nepoškodovana.

Velika zračna bitka nad Trstom.

V četrtek dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne so se prikazali nad Trstom štirje veliki laški aeroplani tipa Caproni. Vreme je bilo srednje. Nebo je bilo prevlečeno s tanko sivo meglo le proti zahodu je solnce raztrgalo ta nečimurni zastor. Lahki so plavali v višini od 1500 do 2500 metrov. Krožili so nad mestom in opazovali. Ljudi je bilo vse polno na ulicah. V tem trenutku pa so se odprla žrela naših obrambnih topov. Preko dvajset topov je neprestano grmelo in izstrelki, ki so leteli kvišku, so kmalu raztrgali sivkaste oblake. Nato se je dvignil naš letalec ter v ozkih serpentinah obkoljeval eno sovražni letal, ki se je iz strahu pričelo dvigati vedno višje in višje. Preganjanemu sta priletela na pomoč dva italijanska aeroplana, tako, da so bili trije lahi nad enim našim. Topovi so utihnili in pričelo je ragljanje strojnih pušk, katero je trajalo skoro deset minut. En laški aeroplan se je malce nagnil in nato obrnil svojo pot ter izginil v solčni svetlobi. Drugi trije njegovi bratci so šli za njim, ker jih je bilo očitno strah belih oblakov (strellov), ki so jih obiskovali. Kaj se je zgodilo z enim teh sovražnih letal v trenutku še ni znano. Mogoče je, da je še dosegel Gradež, ki v zračni črti od Trsta ni daleč, izključeno pa tudi ni, da je šel — ribe lovit! Boj se je končal ob 5. uri popoldne.

Nameravan napad na most čez reko Piave.

Lugano, 25. aprila. (K. u.) Italijanski listi poročajo, da so odkrili nameravan dimniški napad na nek zelo važen most čez reko Piave. Vojne oblasti zasledujejo napadalca.

Novi poklici v Italiji.

Rim, 21. aprila. (Kor. u.) Uradni list objavlja razglas, ki kliče vojaške obvezance tretje kategorije letnika 1879 pod orožje.

Italijanskim vojakom se ne dovolijo dopusti za poljedelska dela.

Lugano, 25. aprila. (K. u.) Italijanski vojni minister je pisмено obvestil nekega poslanca, da ne more dovoliti nobenega dopusta vojakom za poljedelska dela in da namerava vojne ujetnike zaposliti na polju.

Zaslepljenost na Italijanskem.

Iz Lugana se poroča, da so na zborovanju italijanske učiteljske zveze sklenili, da se vrši prihodnji kongres v odrešenem — Trstu.

Ob 11. uri ponoči je bil pokopan.

Kdo? Duhovnik-frančiškan-junak — P. Francišek Ambrož. — Namenoma sem postavil zgorajšnji nadpis, ker je nekaj izrednega; zakaj takega pogreba ni videla Sv. Gora! Križ je bil — naredili so ga prav lepo vojaki —, nobene luči! pač: svetila je luna, mi gljale so zvezde, a vendar nejasno; zakaj zastirte so bile s tenkimi, prozornimi oblaki, kakor da si ne upajo na plan, da bi zle žalostno-veličastni prizor! jaz vsaj sem dobil tak vtis. —

Ker sem bil pričujoč, tedaj očividec, zato sem se namenil svojemu sobratu-sošolcu v spomin napisati nekaj podrobnosti; storil bi to že prej, pa sem bil zadržan po nujnih poslih; zato mi, ljubi bralci ne bodo zamerili, in to tembolj ne, ker je roka v pisanju zelo okorna.

O nesreči, ki je zadela P. Franciška neposredno, nas pa navdala z žalostjo in strahom, je »Slovenec« že poročal, tudi o njegovi smrti, zato se hočem omejiti le bolj na njegove zadnje trenutke in njegov pogreb.

Ko je bil v bolnišnici: Usmiljenih bratov za silo obvezan, so ga na zahtevo dr. Weinlechnerja prenesli v žensko bolnišnico; popoldne sem ga zopet obiskal, a kakor sem drugi dan zvedel, me tudi takrat ni poznal. Zvečer istega dne je bil zelo slab, in vč. g. vojni kurat Cvetanovič ga je previdel, t. j. s p o v e d a l; sv. obhajila ni mogel prejeti, ker vsled prestreljenega goltanca ni mogel uživati hrane, in če jo je vžil, je dobil hud kašelj in vse dal nazaj; sv. olje pa je prejel koj po nesreči.

Drugi dan 12. aprila je sam rekel, da mu je bolje, a že naslednji dan je fantaziral — sicer je bil pri zavesti — o nekem potovanju, da mora vstati, naj mu prinesejo obleko — predglasniki za potovanje v večnost, — in br. Akurzij mu je res nesel nekaj obleke, da ga še vidi živega; zakaj ko sem prišel pozneje doli, ga ni bilo več med živimi; umrl je okrog 4. ure popoldne. — Molitve za umirajoče je opravil vč. g. vojni kurat Cvetanovič; sem se mu sicer osebno zahvalil, a ovdje još jedamut: Naplato Bog! — Z br. Akurzijem, ko se je dobila krsta in habit, sva ga preoblekla, in vojaki so ga prenesli v mrtvaško dvorano; pogled na truplo je name naredil vtis, kakor da spi! O spavaj sladko, moj Franc!

Vsi so bili potrjeni, ko so zvedeli o njegovi nesreči, zlasti o le prezgodnji smrti, in koliko spoštovanje je užival blagopokojni, sem se prepričal drugi dan, ko sem ob njegovi krsti našel dva velika, krasna venca iz svežih cvetic, in trakovi imajo znamenite napise; višnjevi trak ima pomenljivo besedilo: »V zornemu duhovniku ... infant. divizija«. Beli trak pa ima lepi napis: »Hrabremu varihu Sv. Gore vojaška duhovščina v Gorici«. — Kaj pa mi? Položimo mu na krsto in grob rožne vence, vsak vsaj enega!

Pogreb je s priznano ljubeznivostjo oskrbel vojaška uprava, in je bil končno določen 15. aprila ob 6. uri zvečer; truplo je po vojaškem obredu blagoslovil diviz. župnik vč. g. Mikšič; navzočih je bilo več gg. duhovnikov, prepeljano pa je bilo šele ob 8. uri z vojaškim vozom, sicer navaden voz, a lepo okrašen z venci iz smrečja. Dobil sem za br. Akurzija in zase dovoljenje, da sva ga smela spremiti na njegovi zadnji poti, in šlo je v dveh vojaških kočijah proti Solkanu in dalje do Prevalj; tu smo izstopili, in glej presenečenje! Sam general z drugimi častniki so čakali, da bi spremiti truplo do vrha. Milo se mi je storilo, ko sem videl visokega vojaškega dostojanstvenika, ki je prišel, da skaže čast priprostemu redovniku, ki je sicer mnogo delal in se trudil. Da, da, čutil sem, da tudi vojaki, visoki vojaški dostojanstveniki znajo ceniti pomen delovanja duhovništva sploh, zlasti pa sedaj v teh resnih, težkih in nevarnih časih. Čast in slava, pa tudi hvala takim gospodom v vojaški uniformi!

Peš smo prišli do stopnic; tam so vojaški dvignili krsto iz voza, jo zadeli na junaške, krepke rame, in počasi je šlo cik-

cak mimo kapele sv. Franciška — patrona pokojnega — na spodnji del pokopališča, in tam so ga položili — ravno ob 11. uri — v grob P. Otona Einspieler, njegovega učitelja in magistra. Je-li grob prekopan, ali je krsta položena na spodnjo, tega zdaj ne morem zanesljivo trdit. Voj. kurat Sch. mu je govoril v slovo prisrčne besede kratko, jedrnat, zmoli za dušni pokoj en Očenaš, in s tem je bil ginljivi obred končan; pest zemlje smo vrgli na krsto želeč mu večnega pokoja.

To priliko sem porabil in si ogledal samostan in romarsko cerkev; a te ni več; pročelje še stoji, nasprotna zadnja in nekaj kosov stranskega zidovja; človeka kar strah obide posebno v jasni, mesečni noči, ko ga luknje in odprtine nekako skrivnostno gledajo; velikanski prostor, vse polno razvalin; veliki oltar je dobil še isti dan dopoldne zadnji udarec, ni ga več; le kapela sv. Mihaela je še ostala — da bi še, daj ljubi Bog! — Sploh se ti zdiš kakor prerok Jeremija na razvalinah jeruzalemskih. S težkim srcem in počasi sem se vrnil do Prevalj, od tam pa je šlo brzo proti Gorici, in ob 1. uri sva bila že doma v svoji sobi, potrebna počitka.

In sedaj ne morem drugače, dolžnost me veže, da vsem, katerim se nisem osebno zahvalil ali morda tudi ne morem — bom še storil — izrekam v svojem, kakor tudi v imenu vseh njegovih prijateljev in znancev prisrčno zahvalo za izkazano mu čast in naklonjenost junaku-duhovniku-redovniku, zlasti iskrena hvala onim plemenitim gospodom, ki so v svoji prijaznosti poskrbeli, da se je P. Francu izpolnila njegova zadnja želja, počivati v svetogorski zemlji.

Da, ljubi moj Francelj, imel si lepe načrte, lepe želje; niso se izvedli, niso se uresničile, ne — pač:

Ena se tebi je želja spolnila
V zemlji svet'gorski da truplo leži.

Počivaj mirno!

P. Aleksander Vavpotič,
frančiškan.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. aprila. (K. u.) Veliki glavni stan:

Na cesti Langemark-Ypern so napadli Angieži v ranih jutranjih urah po naših patroljah 19. t. m. iztrgane jim jarke, od katerih so približno eno tretjino zopet zasedli. Na obeh straneh prekopa La Bassée smo uspešno razstrelili nekaj min. Sovražni genj na mestu Lens in Roye je zahteval med prebivalstvom nadaljnje žrtve. V Roye je bil ubit en otrok, ranjeni sta dve ženski in en otrok. V Argonih smo uničili z razstrelbami francoskih postojank na višini La Fille morte in držimo zasedeno obsežno udrtino pred našo bojno črto.

Zahodno od Moze so ponovili Francozi svoje napore proti Mort homme; dvakrat so bili po topniškem zapiralnem ognju na obeh straneh sestreljeni. Tretji napad se je izrušil s težkimi zgubami na naši postojanki. Ljuti boji z ročnimi granatami za kos jarka blizu gozdička Courettes so dovedli, da smo se ga polastili. Ponoči se je posrečilo Francozom, da so se zopet ustalili v njem. Vzhodno od reke je živahno delovala pehota s pobliznjimi bojnimi sredstvi v kamnolomu južno od Haudromonta in južno od utrdbe Douaumont. Obojestranski topniški ogenj se je vzdruževal v celem bojnem odseku ozemlja Moze brez odmora ponoči in podnevi. V pokrajini severozahodno od Fresnes en Woevre smo ujeli vojake 154. francoske divizije. Tu se je dogladno, da je nastopil sovražnik v prostoru med tem krajem in Avocourtom od 21. februarja v celoti z 98. pehotnimi divizijami, med katerimi so se 4 divizije po daljšem počitku in po izpolnitvi s svežimi ljudmi, pred vsem z rekruti letnika 1916 drugič vodili v boj, v katerem so bile poražene.

Berlin, 23. aprila. Veliki glavni stan: Izprazniti smo morali naše osvojeve jarke na cesti Langemark-Ypern radi visoke talne vode, ki je onemogočila utrjevalna dela. Proti severu se je odbil južno od St. Eloi angleški napad z ročnimi granatami. Odbili smo angleške patrolje, ki so napredovale po močnem pripravljalnem ognju ponoči proti naši črti na obeh straneh ceste Bapaume-Albert. Pri Traoy le Val se je izjalovil sovražni protinapad. Pli-nasti oblak se je odbil v francosko postojanko nazaj. Sovražne jarke smo vzeli ob Mozi južovzhodno od Haucourta, zahodno od Mort homme. Bojevanje na desnem bregu reke in na planoti Woevre ter na višinah pri Combres se je omejilo na trajne, zelo živahne topniške boje.

Berlin, 24. aprila. Veliki glavni stan: Skoraj splošno vlada na bojni črti živahnješe streljanje kot v zadnjih dneh. Na več mestih so se izvedla uspešna nemška patroljska podjetja. Južno od St. Eloi so se odbili s streljanjem angleški oddelki. V ozemlju Moze smo včeraj odbili manjše francoske napade z ročnimi granatami na naše postojanke v gozdih severovzhodno

od Avocourt. Ravnotako so se izjalovili ponoči slabšeji napadi sovražnika vzhodno od Mort homme. Močan napad se je zrušil popolnoma v pokrajini sela Thiaumont pred našimi črtami. Premagali smo neko angleško dvokrilno letalo v zračnem boju vzhodno od Arrasa; letalce-častnike smo ujeli.

Vrhovno vojno vodstvo.

Nemško letalo nad Dovrom.

London, 23. aprila. (Kor. ur.) Vojni urad naznanja: Danes ob 11. uri 45 minut dopoldne se je prikazalo neko sovražno letalo nad Dovrom in krožilo v višini 6000 čevljev nad mestom. Obrambni topovi so otvorili ogenj in prepodili letalo, ki ni vrglo nobenih bomb.

Rusi v Marseille.

Milan, 25. aprila. (K. u.) »Secolo« poroča: V Marseille izkrcani Rusi niso oboroženi in dobe orožje šele v Franciji. Po številu štejejo komaj eno brigado. Ker se more njih vojaška vrednost komaj upoštevati, ostane najbrže le en del na Francoskem, medtem ko je ostalim namenjena najbrže demonstrativna vloga drugod, najbrže v Solunu.

Briand o gospodarskem posvetu.

Pariz, 23. aprila. (K. u.) Ministr. predsednik Briand je izjavil v zbornici na vprašanje glede na gospodarski posvet, da nima uradnega značaja. Sklepi niso obvezni ne za francoski parlament ne za francosko vlado. Posvet se ni zbral na poziv francoske vlade, ki hoče posvet le gostoljubno sprejeti in prisrčno pozdraviti. Parlament se je odgodil nato do 18. majnika.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. aprila. (K. u.) Uradno se razglša: 22. aprila 1916 popoldne.

Poizkuse ruskih oddelkov, da bi se ustanovili v bližini naših črt severozahodno Dubnega, smo preprečili z ognjem. Drugeče samo običajni artiljerijski boji.

Dunaj, 23. aprila. Uradno se razglša: Nič novega.

Dunaj, 24. aprila. Uradno se razglša: Tudi včeraj je bilo bojevanje na celi bojni črti znatno slabše kot navadno. Podkop, ki ga je razstrelil sovražnik vzhodno od Dobronovca, je poškodoval le ruske jarke.

Namesnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. aprila. (K. u.) Veliki glavni stan:

Tudi včeraj so se ruski napadalni poskusi krvavo izjalovili pred našimi ovirami južovzhodno od Garbunovke.

Berlin, 23. aprila. Veliki glavni stan: Vzhodno od Naroškega jezera se je končal ruski napad približno pol bataljona z velikimi izgubami na naših ovirah. Sicer nobenih posebnih dogodkov izvzemši zopet oživelega topniškega boja na nekaterih mestih in nekaterih bojov med patroljami.

Berlin, 24. aprila. Veliki glavni stan:

Nobenih važnih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

POROČILO NEMŠKE MORNARICE.

Berlin, 23. aprila. (K. u.) Wolff poroča:

Brodovje desetih nemških letal je napadlo 22. aprila rusko letalno postajo Paphenholm na otoku Oesel in vrglo na njo 45 bomb. Opazovalo se je, da so bombe dobro učinkovale. Neko rusko letalo smo prisilili, da se je moralo izkrcati. Nemška letala so se vrnila kljub najljutejšemu obstreljevanju nepoškodovana.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

RUSKO POROČILO.

Petrograd, 22. aprila. V odseku Dvinsk so izvedli Nemci pri Garbunovki in Cinovki več presenetljivih napadov z ognjem.

Galicijski Sovražni letalci so preleteli Tarunopol in vrgli več bomb. Južno od Novog Aleksinca smo našli nemško letalo, katero je bil ogenj popolnoma uničil. Letalo je najbrž pripadalo brodovju, ki je preletelo Tarnopol.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 23. aprila. Glavni stan:

Iraška bojna črta.

Ponoči od 20. na 21. t. m. so se odbili sovražni napadi na naše postojanke pri Beit Isa. Od 21. do 22. aprila popoldne je obstreljeval sovražnik z odmori naše postojanke pri Fellahie na levem bregu reke Tigris. Obstreljevanje je postalo proti popoldnevu ljutejše. Sovražnik je napadel s približno poldrugo divizijo. Naše rezerve so pa takoj izvedle na napadalne oddelke sovražnika protinapad; po dvehurnem bajonetnem boju je moral bežati sovražnik v svoje stare postojanke. Na bojišču je pustil približno 2000 mrtvih. V bitki 22. aprila so znašale sovražne izgube nad 3000 mož, naše izgube so bile neznatne. Pri Kut el Amara je položaj neizpremenjen.

Kavkaško bojišče.

V odseku desnega krila nič važnega. V središču smo presenetili sovražno vojno silo približno 100 mož. Ubit je bil 1 častnik in 10 mož, ostali so bežali. S protinapadom smo odbili tudi iz tega odseka napad dva bataljona močnega sovražnega oddelka. Pobili smo do polovice sovražne sile. Večkrat smo zadržali v pomorskem odseku posamezne napade sovražnika. Na višini Sedil Bahra sta otvorili dve sovražni bojni ladji neučinkujoč ogenj, nekaj letal je metalo iz znatne višine bombe na obrežje. Na obali pri Smirni sta streljala nekaj časa dva sovražna monitorja, ki sta se nato umaknila.

Angleško uradno poročilo.

London, 23. aprila. (K. u.) Poročilo poveljnika v Mezopotamiji slove: Izjalovil se je jutraj 23. aprila na levem bregu reke Tigris n turško postojanko izvedeni napad. Na postojanko se je streljalo s topovi 20. in 21. t. m. kakor tudi ponoči in jutraj 23. aprila. Radi povodnji je mogla napadati le ena brigada na zelo kratkem kosu bojne črte. Vdrli smo po potočku čez močvirja in pod vodo stoječe strelske järke v prvo in drugo sovražno črto, nekateri manjši oddelki so prišli celo v tretjo črto. Brigada se pa ni mogla držati vsled sovražnega protinapada; na pomoč poslani ostale brigade niso mogle z ozirom na huj. ogenj strojníc prekoračiti poplavljenega ozemlja. Tudi naše čete na desnem bregu reke Tigris so le malo napredovale.

Smrt Goltz paše.

Carigrad, 25. aprila. (K. u.) Poročilo o smrti Goltz paše je vzbudilo veliko žalost, ker je posvetil rajnik velik del svojega življenja reorganizaciji turške armade in ker so višji častniki večinoma njegovi učenci.

Carigrad, 25. aprila. (K. u.) Sultan je izrazil nemškemu veleposlaniku svoje obžalovanje povodom smrti Goltz paše.

Vesti iz Beograda.

Beograd 21. aprila.

Dne 18. t. m. sta dospela oba sinova bolgarskega kralja iz Niša v Beograd, kjer sta ostala eno uro. Nato sta odpotovala proti Budimpešti. — Ravno isti dan se je vrnilo v Beograd zopet precej belgrajskih beguncev. — V Beogradu se otvori ekspozitura deželne banke za Bosno in Hercegovino. — Državna belgrajska policija je včeraj odstranila 180 napisnih plošč zavarovalnega društva, na katerih se je nahajal srbski grb in srbska krona. — C. in kr. vojna generalna gubernija je pred dvema mesecema storila vse, da se rešijo vsi predmeti duševnega življenja v Srbiji. V ta namen je zapovedala, da se morajo vsi predmeti narodnega in narodopisnega muzeja, knjige in rukopisi narodne knjižnice, katere je srbska uprava odpeljala iz Beograda, zopet pripeljati nazaj, da bodo na razpolago ljudstvu. Za to delo je vlada imenovala par strokovnjakov, da ga izvrše, in sicer: vseučilišnega profesorja Svetozarja Zorica, upravitelja narodopisnega muzeja dr. Sima Trojanovića, bivšega vseučilišnega docenta in ministerialnega tajnika dr. Božo Sv. Nikolajevića in gimnazijskega profesorja Vladimira Malina. — V Svetosavski ulici je neka ženska naložila na ogenj premog, med katerim je bil pomešan smodnik. Vsled tega je prišlo do eksplozije, katera je porušila zid sobe, ki je bil visok 3 metre, drugi je ves razpokan, stekla in pohištvo razbito in pet žena ranjenih. Samo peč je popolnoma nepoškodovana.

Japonska proti Združenim državam.

London, 25. aprila. (K. u.) »Morning-post« poroča iz Washingtona 21. t. m.: Japonski veleposlanik je izročil državnemu oddelku ugovor proti naseljevalni postavi, ki izključuje azijske naseljence. Postava, katero je rešila poslaniška zbornica, je zdaj predložena senatu. Japonska vlada ugovarja, ker žali to čast japonskega naroda. Japonski ugovor je vladne kroge nekoliko vznemiril.

Razna poročila.

Dve torpedirani ladji.

London. (K. u.) V soboto jutraj je bila torpedirana francoska ladja »Chanaral« (2413 ton).

London. (K. u.) Kapitan in 16 mož parnika »Felicana« (4277 ton) je rešil nek parnik. Feliciana, ki je izgubljena, ni bila oborožena. Po nekem drugem poročilu je rešeno vse moštvo.

Zmede na Kitajskem.

Peking, 25. aprila. (K. u.) Reuterjev urad poroča: Tuanšijuf je prevzel ministrsko predsedstvo, vojno ministrstvo in sestavo novega ministrstva. Juansikaj je pri-trdil, da odstopi vso civilno oblast ministrstvu. Upajo, da se jug spravi, ker je prevzel ministrsko predsedstvo Tuanšijuf.

Četrto avstrijsko vojno posojilo.

+ Podpisovanje IV. vojnega posojila je v polnem teku. Veliki kapital in mali varčevalec tekmujeta med seboj v tej nekrvavi borbi za zmago domovine. In temu se ni čuditi. Saj vsi vemo, da gre za to, da s finančnimi žrtvami dopolnimo in zavarujemo sijajne zmagi, ki so jih na vseh bojiščinah priborile naše neprimerljivo hrabre in junaške čete. Sovražniku je treba še enkrat jasno in temeljito dokazati, da je podlegel nasproti nam tudi na gospodarskem polju, da se mu je ob neomejeni, zavredni požrtvovalnosti našega prebivalstva izjalovil tudi gospodarski bojni načrt proti osrednjima državama. Pa pravzaprav tu nimamo pravice govoriti o žrtvah in požrtvovalnosti. Kajti prvič je denar v državem vojnem posojilu tako varno in koristno naložen, da mora zadovoljiti tudi sebičneža, ki mu je v prvi vrsti le za svojo gmotno korist; drugič pa nam mora biti tudi jasno, da se zmagoviti mir ne tiče samo države kot take, marveč tudi vsakega posameznega prebivalca, kajti pod čim ugodnejšimi pogoji sklenemo mir, tem boljše se nam bo godilo po vojni, tem ugodnejši bodo pogoji gospodarskega blagostanja tudi za vsakega posameznika. Štiri milijarde je že dalo avstrijsko prebivalstvo na prva tri državna posojila; večina tega denarja je našlo svojo pot nazaj v žep državljanov. Naj ne bo nikogar, ki bi hotel obsedeti na pridobljenih ali privarčevanih zakladih, marveč vsak naj zopet s polnimi rokami meri državi delež, ki ga potrebuje, da vojno zmagovito dovede do konca. IV. vojno posojilo naj prekosi vsa dosedanja.

+ Občine in četrti vojnega posojila. Da se omogoči občinam podpisovanje četrtega vojnega posojila v kar največjem obsegu, je sklenila Kranjska deželna banka v Ljubljani, dati v to svrhu komunalna posojila. Na ta način bodo občine lahko tudi brez vsakih vplačil v gotovini podpisale primerne zneske vojnega posojila ter tako vršile visoko patriotično dolžnost, obenem si pa tudi zagotovile stalen leten dohodek, izvirajoč jim iz tega, da bodo prejemale na obrestih od podpisanega vojnega posojila več, kot pa jim bo treba letno plačevati za amortizacijo najetih posojil deželni banki. Vsa natančnejša pojasnila daje ustmenim in pismenim potom Kranjska deželna banka v Ljubljani.

— Hranilnica in posojilnica v št. Vidu pri Vipavi podpiše 14.000 K IV. avstrijskega vojnega posojila. III. posojila je podpisala 1000 K, skupno torej 15.000 K. Za naša razmere visoka vsota.

— IV. avstrijsko vojno posojilo. Pri ljubljanski kreditni banki v Ljubljani kot oficijelnem subskripcijskem mestu za IV. vojno posojilo je bilo do sedaj od 49 strank podpisanega 1.953.800 K IV. avstrijskega vojnega posojila (in sicer: 726.800 K 5½% amort. drž. posojila in 1.227.000 K 5½% drž. zakladnic). Med drugimi so podpisali: Robert Kollmann, c. kr. dvorni založnik, tu, 50.000 K, Franc Crobath, trgovec v Kranju, 5000 K, Posojilnica v Cerknici 10.000 K, Mestna hranilnica v Radovljici 150.000 K, Anton Hafner, trgovec v Železnikih, 1000 K, Posojilnica v Ribnici 100 tisoč K, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani za lastni račun 1.000.000 K, Ladislav Pečanka, nadravatelj Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, 3500 K, Franc Mikolič, trgovec v Sodražici, 5000 K, Iv. Samec, veletržec v Ljubljani, 10.000 K, Narodna tiskarna v Ljubljani 2000 K, dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski, 5000 K, Hranilnica in posojilnica v Železnikih 2000 kron. — Ljubljanska kreditna banka sprejema nadaljne prijave pri centrali v Ljubljani in svojih podružnicah v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. Ljubljana) in Celju in daje rade volje ustmena in pismena pojasnila.

Podpisovanje vojnega posojila na Primorskem. Trst, 23. aprila. (K. u.) Podpisovanje na četrto vojno posojilo na Primorskem se razveseljuje razvijati. Namestnik baron Fries-Skene je izdal oklic na prebivalstvo, v katerem opozarja na ugoden uspeh tretjega vojnega posojila na Primorskem, kar izpričuje umevanje prebivalstva za domoljubne dolžnosti vsakega posameznika in poziva vse kroge prebivalstva, naj podpisujejo četrto vojno posojilo. Prebivalci Trsta in Primorskega, nekaj kilometrov oddaljeni od bojne črte, se morajo zavedati vsak trenutek, koliko hvaležnosti je dolžan vsak posameznik junaštvom naše slavne armade in mornarice, ki morajo dobiti sredstev za boj. Vsak posameznik je dolžan, da prispeva. V Trstu se je podpisalo četrtega vojnega posojila že do zdaj približno 20 milijonov kron.

Dnevne novice.

+ Njegovo Veličanstvo cesar je zasedel 23. t. m. dopoldne ob 11. uri v daljši posebni avdijenci min. predsednika grofa Stürgkha. Dalje je podelilo Njegovo Veličanstvo cesar zunanjemu ministru baronu Burianu in min. predsedniku grofu Tiszi vojni križ za civilne zasluge I. vrste.

+ General inf. Borojevič kranjskemu deželnemu odboru. General inf. pl. Borojevič je poslal kranjskemu deželnemu odboru sledeče pismo: Slavnemu deželnemu odboru kranjske vojvodine v Ljubljani! Vojnopoštni urad 305, 19. aprila 1915. — Za pod št. 307/pr. z dne 17. aprila t. l. dobrohotno naznanjeno mi munificentno naklonitev v prilog zakladu vdov in sirot padlih soških junakov izrekam slavnemu deželnemu odboru prisrčno zahvalo. Ta požrtvovalnost se vredno pridružuje mnogobrojnim činom patrijotičnega čustvovanja slavnega deželnega odbora, kojih priča sem bil od početka vojske sem in katere pripoznam mi je srčna potreba. — Borojevič, general inf., I. r.

+ † P. Volbert Emil S. J. je umrl veliko soboto zvečer v Celovcu za pljučnico in zastrupljenjem krvi. Rojen je bil 8. februarja 1849 v mestu Hagen na Westfalskem, od koder se je že v njegovih otroških letih preselila cela družina v Steyer na Zgornjem Avstrijskem. V 19. letu je vstopil v jezuitski red. Po dokončanih študijah je bil več let profesor klasičnih jezikov v Kalksburgu in Lincu. A kmalu je zaradi izredne govorniške zmožnosti zamenjal šolo s prižnico in tako z velikim uspehom deloval v Požunu, Celovcu, Inostu, Ljubljani in Trstu, kjer je mnogo pripomogel, da so se jezuiti stalno naselili in sezidali novo lepo cerkev Srca Jezusovega. R. I. P.!

+ Umeščen je bil na župnijo Kostanjevica dne 24. t. m. č. g. Jernej Podbevšek, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani.

— Imenovanje. Za nadporočnika avditorja je imenovan infanterist 97. pp. Evgen Markovič.

— Padel je poročnik 8. lov. bat. Hrovat Maks.

— Smrtna kosa. V deželni bolnišnici v Celovcu je umrla dne 17. t. m. gdca Marija Schaller, hčerka gosp. župana Jožefa Schallerja v Trebinji pri Logivasi. — Umrl je v Lahoncih, p. Sv. Tomaž pri Ormožu, g. Tomaž Canjko. — Padel je na laškem bojišču c. kr. narednik Janko Volk. — Umrl je vsled dobljene rane nadporočnik Leopold Moll.

— C. kr. posredovalnica za delo vojnim invalidom, Deželni urad Ljubljana. V zadnjem času se iščejo: 1 čevljar, 1 kovač za orodje, 5 strežajev za bolnice, 1 paznik za vodno turbino, 1 strojnik, 1 vrtnar, 2 voznika. Število deloiskajočih invalidov znaša do sedaj 114. — Pisarna c. kr. posredovalnice se nahaja v ravnateljski pisarni c. kr. državne obrtne šole, Gorupova ulica št. 10, I. nadstropje, vrata 33.

— Marija na Zili ob Beljaku. Naša po starih umetninah znamenita cerkev je dobila dragocen nov okrasek, nove orgle. Izdelal jih je po načrtu centralne komisije znani naš mojster DERNIČ v Radovljici, ustvaritelj velikih orgel v št. Vidu nad Ljubljano, na Brezjih, na Bledu in drugih. Krasna vnanost, izvrstno se prilagajajoča gotični cerkvi, in čudovita harmonizacija bodeta dajali stoletja čast mojstru DERNIČU!

— Enoletno prostovoljstvo letn. 1898. Polno pravico do enoletnega prostovoljstva imajo oni črnovojniki, ki so dovršili srednje šole (gimnazijo, realko, pripravniško itd.) Osmošolci, realci 7. razreda, pripravniki 4. letnika imajo pogojno pravico do enoletnega prostovoljstva, polno pravico pa dobe takoj, ko so potrjeni. Šestošolci in sedmošolci gimnazije, pripravniki 2. in 3. letnika imajo pogojno pravico do enoletnega prostovoljstva, popolno pravico pa dobe, tedaj, če se podvržejo dopolnilni skušnji. Petošolci in pripravniki 1. letnika nimajo pravice ne do pogojnega ne do popolnega enoletnega prostovoljstva, pač pa smejo nositi znake enoletnega prostovoljstva, če jim pri prezentaciji na ustno prošnjo dopolnitveno poveljstvo to dovoli. Prošnje za pogojno ali popolno pravico je sedem dni pred nastopom prezenčne službe vlagati pri dopolnitvenem okrajnem poveljstvu, od dom. dop. okr. poveljstva, prošnje za pripustitev k dopolnilni skušnji pa takoj po pregledovanju pri vojaškem poveljstvu v Gradcu. Prošnjam za enoletno prostovoljstvo je prilagati: vstopnico, privolitvev očetovo, šolsko izpričevalo, prošnjam za pripustitev k skušnji pa: rojstni list, identitetno izpričevalo, šolsko izpričevalo ali potrdilo ravnateljstva. Pregledovalni komisiji je pokazati zadnje izpričevalo.

Ljubljanske novice.

Iz Ljubljancev ravnatelj gimnazije v Skadru. Č. g. Alojzij Erzín iz družbe Jezusove, zadnja leta ravnatelj nadškofijske gimnazije v Gorici, je imenovan za ravnatelja gimnazije v Skadru. Č. g. gosp. Alojzij Erzín je Ljubljane, sin gospoda Avgusta Erzina.

Iz Namen »Tedna Rdečega križa«. Namen »Tedna Rdečega križa« je, nabirati priglasitve za društvene ude, razprodajati društvene znake, spominske liste in zbirati prostovoljne denarne doneske na korist društvu »Rdečega križa«.

Iz Teden rdečega križa. Lepaki avstrijskega društva »Rdečega križa« in

kranjskega »Deželnega in gospejnega društva rdečega križa« opozarjajo ljubljansko občinstvo, da se bo od 30. aprila do 7. maja 1916 vršil »Teden rdečega križa«.

Iz Oljčni dan v Ljubljani. Skupni dohodek prireditve oljčnega dne v Ljubljani in okolici v korist sklada za preskrbo vdov in sirot vojakov ob Soči znaša po končnem računu 18.943 K 84 h. — Nabralo se je v Ljubljani 16.715 K 70 h, na Vrhniki 1156 K 92 h, v Borevnici 642 K 14 h, v Logatcu 325 K 16 h, in v Logu 103 K 92 h. Od v Ljubljani nabranega zneska re je nabralo v nabiralnikih damskega odbora pod načelstvom gospe županje dr. Tavčarjeve okroglo K 7000, od damskega odbora pod načelstvom gospe Terezije Maurerjeve in Filomene Pammerjeve K 5000, od damskega odbora pod načelstvom gospe Terezije dr. Peganove in Matilde dr. Zbašnikove K 4000. Ostali znesek je dohodek odkupnih listkov ter direktnih daril in pa K 100, ki so ga nabrale najmanjše učenke mestnega deklškega liceja in licejske šole doma, ker se niso smele nabirati na ulici.

Iz Obletnica krušnih kart. Z današnjim dnem je poteklo leto dni, odkar so v Ljubljani stopile v veljavo krušne karte. V tej dobi je oddalo 108 krušnih komisarjev pri desetih krušnih komisijah 453.296 osebam (strankam) 2.241.999 ali celih, ali zmanjšanih, ali polovičnih ali dnevnih krušnih izkaznic z 61.838.840 kuponi po 70 gramov kruha ali pa 50 gramov moke.

Iz Kap zadela je v soboto zvečer na Sv. Jakoba nabrežju delavca Vincenca Cepuder, rojenega 1860. v Krašni, okraj Kamnik, pristojnega v Ljubljano. Bil je takoj mrtev. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Iz Umrlji so v Ljubljani: Anton Rebernik, ribiški paznik, 46 let. — Vincenc Cepuder, trgovski hlapec, 56 let. — Karolina Hlebs, hči tobačne delavke, 6 mesecev. — Josip Gaberšek false Poglajen, sin delavke, dve leti. — Franc Lukežič, železniški nadspredovnik, 47 let. — Ivan Robič, občinski tajnik-hiralec, 72 let. — Dr. Edvard Graef, železniški uradnik v pokoju, 83 let. — Franciška Sova, dninarica, 36 let. — Ivana Trinka, hiralica, 46 let. — Josip Gratzl, obratni vodja pri Samassi, 52 let. — Lucija Dežman, zasebnica, 69 let. — Leopold Kucel, bivši krovac in klepar, 52 let. — Ana Oblak, vdova paznika v prisilni delavnici, 78 let. — Nikola Trifunovič, lovec. — Neža Kremžar, zasebnica, 63 let. — Anton Govekar, hiralec, 59 let.

Iz Nesreča. V soboto popoldne okrog pol štirih se je pred kavarno Evropo prebrnil voz za prevažanje bolnikov iz šentvidske bolnišnice. Dva vojaka sta odletela z voza. A dočim se je eden pobral takoj, je obležal drugi na tleh, precej poškodovan, a konja sta preplašena dirjala dalje, dokler ju ni ustavil tam službujoči policijski stražnik. Ranjencu so ljudje pomagali kvišku in ga spravili najprej h kavarni, potem k »Figuvcu«, kamor je kmalu prišel polkovni zdravnik dr. Mavricij Rus.

Primorske novice.

Iz Gorice. Vreme krasno, prav za Veliko noč; manj primerni so sovražnikovi velikonočni pozdravi s šrapneli in granatami, ki leta v mesto. Popoldne ob 2. so padle štiri granate proti stolni cerkvi; ena je udarila v tlak pred velikimi vrati, prodrla kamenito ploščo in se zarila meter globoko, eksplodirala pa ni. Tudi od Doberdoba se čuje vojna vihra. — Mestni magistrat bo oddajal sedaj meso proti izkaznicam v svoji mesnici v Magistratni ulici. — Velikonočnih gnjati letos ni bilo videti; a če se je tudi kje še katera našla, je bila tako draga, da si je ni mogel zlepa kdo privoščiti; 10 kg težka gnjat je stala 120 K. — Na tukajšnje županstvo je došlo vagon mladih plemenih prešičev, ki tehtajo 5—8 kilogramov in stanejo 90—120 K eden.

Tržaški škof med begunci. Tržaški škof dr. Karlin je predminolo soboto obiskal zavod v ulici Pondares, kjer je zbranih veliko beguncev iz spodnje Istre ter jim je delil velikonočno sv. obhajilo.

Žrtve laških letalcev v Trstu z dne 20. t. m. so naslednje: 78letna Marija Valentič, 61letni Andrej Oblak, 45letna Terezija Flego, 36letna Marija Sancin, 12letni Jožef Sancin, 7 letna Pierina Sancin, 2letna Livija Sancin, 9letna Evelina Cecconi in Viktor Flego, star 18 mesecev — vsi mrtvi in povečini grozno raztrgani. Vse je ubila ena sama bomba. Hiše naokrog so močno poškodovane. Vsa vas je izobesila žalne znake; žrtvam, ki so bile na občinske stroške pokopane na pokopališču v Škednju, so poklonili mnogo cvetja in vencev. — Ranjene so bile naslednje osebe: 22letna Antonija Flego težka, 26letna Olimpija Saggler in 10letna Oliva Flego lažje. Poškodovane so prenesli v tržaško mestno bolnišnico, kjer jih je kot prvi dan obiskal podpredsednik namestništva grof Henrik Attems, naslednji dan pa namestnik baron Fries-Skene, ki se je bil pravkar vrnil z Dunaja.

Pogreb žrtve laških letalcev v Škednju pri Trstu so vršili 23. t. m. ob 1½12. do-

poldne ob ogromni udeležbi prebivalstva. Zastopane so bile tudi vse civilne in vojaške oblasti po svojih prvih dostojanstvenikih. Navzoči so bili: namestnik baron Fries-Skene, ces. komisar dvorni svetnik pl. Krekich - Strassoldo, poveljnik c. kr. mornariškega okrožja kontreadmiral baron pl. Koudelka z namestnikom, podpredsednik policijskega ravateljstva vladni svetnik dr. Mahkovec z dr. Sterlinjem, višji mornariški štabni zdravnik dr. Ciaslou, stotnik Habig od c. in kr. etapnega poveljstva in mnogo drugih častnikov mornarice in armade. Pokopaval je vlč. kanonik Lupetina, župnik škedenjski č. g. Macarol in trije drugi duhovniki. Žrtve so pokopali v skupen grob ter se jim postavi skupen spomenik. Cesarski komisar je dal razdeliti med revne svojce žrtev 500 K.

Prebivalstvo v Trstu in sovražni letalci. Iz c. kr. namestništvenega predsedništva: Vsled metanja bomb po sovražnih letalcih je bilo v zadnjih dneh v Trstu žalibog več oseb, ki so se nahajale na odprtih ulicah, deloma ubitih, deloma ranjenih. Prebivalstvo se torej v njegovem lastnem interesu nujno pozivlja, da ob prihodu sovražnih letalcev nad mesto, o katerem je takoj obveščeno po streljanju obrambnih topov, zapusti ulice in trge ter se umakne v hiše. To se priporoča tudi zategadelj, da se prepreči nevarnost, ki vsekakor lahko nastanejo vsled akcije obrambne artiljerije. Redarji imajo nalog, da svare prebivalstvo ob vsaki bližajoči se nevarnosti ter poskrbe, da se umaknejo v hiše. Tozadevnim pozivom javnih organov se je brezpogojno pokoravati.

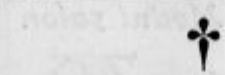
Oljčni dan v Trstu, ki se je priredil pod pokroviteljstvom gospe namestnikove soproge baronice Lucije pl. Fries-Skene, je donesl 11.913 K 63 vin.

Predavanje v korist goriškim beguncem. Na inicijativno deželnega glavarja mons. dr. Alojzija Faidutti priredi prelat Karol Drexler v prilog beguncev na Goriškem dne 29. t. m. ob 7.15 popoldne predavanje v veliki dvorani Uranije na Dunaju. Predmet predavanja je: cerkvena in posvetna umetnost na Goriškem. Med predavanjem se bodo kazale projekcijske slike umetniških predmetov na Goriškem. V presledkih se bodo pele pod vodstvom prof. Lange narodne pesmi z Goriškega in se bodo proizvajala komorna godba z deli iz XVII. in XVIII. stoletja. Sodelovali bodo gg. R. Lipizer in g. Trampus ter orkester in pevski zbor učencev iz državne gimnazije in realke XVI. okraja.

Izvoljanja za begunce. Odbor za begunce na Dunaju naznanja: Dnevna podpora beguncev, ki nimajo drugih sredstev, se zviša od 90 vinarjev na 1 krono dnevno. Begunci, ki imajo vso oskrbo v taborih, dobe na dan po 5 vinarjev vsaka oseba za razne majhne potrebščine. Begunci, ki so nastanjeni na južnem štajerskem južno od Drave, bodo izenačeni z onimi severno od Drave ter bodo dobili dolgozaželjeno državno podporo. — Južna železnica je dovolila polovične vozne listke za revne begunce, ki se posamezno vračajo v domovino: na Primorsko, Kranjsko in Tirolsko. Vozijo se v tretjem razredu poštinih vlakov.

Razmotrivanja o begunskem vprašanju Slovencev v »Slovenca« so vzbudila na Goriškem med ljudmi res zanimanje in vsaj nekoliko zadovoljstva in zadoščenja. Ljudstvo ve, da se je poslanec res veliko trudil za izboljšanje žalostnega položaja beguncev. Dalje je goriško ljudstvo neizmerno hvaležno kranjskemu knezoškofu dr. Jegliču, ki je pokazal res zanimanje, razumevanje in sočustvovanje za žalostno usodo beguncev in odredil za velikonoč nabiranje prispevkov po kranjski deželi.

Naročajte „Slovenca“!

Vdani v voljo Vsemogočnega javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nad vse ljubljena, predobra soproga, oziroma mati, teta gospa

Katarina Snoj roj. Šifrer

danes v torek dne 25. aprila ob 8. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 69. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v četrtek dne 27. aprila 1916 ob pol 3. uri popoldne na pokopališču k sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra.

Draga pokojnica se priporoča v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 25. aprila 1916.

Franc Snoj soprog.
Janez, Franc, Jožef sinovi. Terezija hči.

Proda se lepo

posestvo

v prijaznem kraju na Dolenjskem, obstoje iz 2 njiv, 3 travnikov in hrastovega gozda. Hiša stoji ob glavni cesti pripravna za vsako trgovino in obrt. Natančnejša pojasnila daje **Jožeta Čeh Rožna dolina št. 121 pri Ljubljani.** 1015

Sprejmeta se takoj

2 kolarska pomočnika

ali 2 vajenca, ki sta se že učila te obrti, pri **Franc Zanoškar, Lj., Tržaška c. 17.**

Proda se pod ugodnimi pogoji

hiša z gostilno

in mesarijo. Hiša je enonadstropna. V nadstropju so 4 sobe in 2 kuhinji. V pritličju so 3 sobe, kuhinja in mesnica; pod hišo velika obojana klet, pri kuhinji dober studenec. Pri hiši je velik vrt za zelenjavo in velika ledenica, 3 veliki hlevi za domačo in popotno živino. Zraven je 21 m dolga in 7 m široka uta z gledališkim odrom. Vsa poslopja so zidana in z opeke krita ter od župnijske cerkve 2 min. oddaljena. Od hiše 10 min. leži velika parcela z gozdom, njivami in travnikom, ki daje letno 12 vozov sladkega sena. — Proda se tudi 5 orlov velik travnik s sladko krmo, tik okrajne ceste ter od hiše eno uro oddaljen. — Vpraša se pri **Mariji Trstenjak, Sv. Jurij ob Ščavnici, Štajersko.**

Trgovci! VOJNI KREME ZREZKI! Trgovci!

Nepokvarljivo fino pecivo nudi trajno dober služek. Karton 36 kosov K 4.—, kateri se pa lahko na 72 ali 144 kosov delijo. Razpošilja najmanj 3 kartone: 1020

Brandt v Ljubljani, Pošta 7.

Hlapec

zanestljiv in pošten, se sprejme takoj. Plača po dogovoru. 1026

Ivan Ogrin, Laverca.

Prodaj

vilo

v nekem trgu na Štajerskem, blizu kolodvora. Nova, moderna stavba. 4 sobe, (parket) kuhinja, kopalnica, lepe kleti, elektr. luč, vodovod. Zraven je vrt. Le resni reflektant naj se obrne pod »Dom 1916/651« na upr. tega lista.

Kupim po visoki ceni okrogel

kostanjev orehov jesenov les

Ponudbe z ceno in množino (koliko va gonov) je poslati trditi:

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

STANOVANJE

z eno sobo in kuhinjo išče mirna boljša stranka brez otrok, stalno v Ljubljani, za avgustov termin, ali takoj. Prijazne ponudbe pod »F. J. 985« na upravnistvo tega lista.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah

Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu. 2426

Tvornica voščenih sveč na paro v Dalmaciji (mesto pri morju) išče poštenega sposobnega zanesljivega

delavca

ki bi bil popolno vešč v svoji stroki. Želi se predvsem, da je dobro izurjen v litju voska kakor tudi v ločevanju voska od medu. Več pove uprava lista pod št. 976.

Lesna tovarna v Medvodah sprejme takoj spretnega

ključavničarja.

Predstavatelj, ali pismene ponudbe blagovolijo naj se na **direkcijo vevških papirnih tovarn p. Devica Mariji v Polju, Kranjsko obrniti.**

KUPUJEM KOSTANJEV LES

v vagonih oddaja za takoj do avgusta, dolgot 1—2½ m. Obvezne ponudbe za 100 kg z navedbo postaje doposlati trditi: **Vinko Vabič, Zalec, Štajersko.** 901

Elegantno stanovanje

obstoječe iz 5 sob, z vsemi pritliklinami, ■■■■ v 1. nadstropju, se odda za 3 mesece po ■■■■ nizki ceni na Bleiweisovi cesti št. 3 in ■■■■ sicer od maja do avgusta. Poizve se pri ■■■■ hišnici istotam. 1003

Kuharica,

ki zna dobro in samostojno kuhati, se sprejme pod ugodnimi pogoji.

Natančnejše podatke pri rodbini **MARCHIOTTI, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 30.**

Sprejme se poštena in dobro izurjena

trafikantinja

z dobrimi spričevaji. Kje, pove upravnistvo »Slovenca«.

PRODAJALKA

izučena v manufakturni in špecerijški trgovini, zmožna voditi tudi filialko, želi premeniti službo. Ponudbe naj se pošljejo pod šifro »Poštena 991« na upr. Slovenca.

! Moka!

Fina za vsa peciva, tudi ne da bi bila kaj mešana s sladkorjem, se še dobi pri meni vedno brez kart. Drugače iste primese kot »Hasin«.

Samo, dokler še kaj zaloge.

1 zavitek stane K 1'30.

Opozorjam, da se bližajo prazniki, torej ne odlašajte z naročili na zadnje dni.

Razpošiljalnica »Šariljeve mokee«

IVAN UREK, Ljubljana, Mestni trg 13.

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,

Pred Škofijo 19. Prešernova ulica 4

Popravila točno in ceno.

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskrenoljubljani, dobri soprog oziroma oče, stari oče tast in brat gospod

Mihael Molè

c. kr. domobranski evidenčni nadoficijal v p. sedaj dodeljen cenzuri v Ljubljani, imejitelj zlatega zaslužnega križca, častne svetinje za 40 letno zvesto službovanje, službenega znaka I. razreda, jubilejne kolajne, jubilejnega križca itd.

dne 24. aprila ob 2. uri popoldne, previden s svetotajstvi za umirajočo, bogu vdano preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo dne 26. aprila ob 4. uri popoldne iz mrtnišnice v deželni bolnici na pokopališču k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 24. aprila 1916.

Marija Molè roj. Kopšé soproga. — **Dr. Rudolf Molè** profesor na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani, sedaj rezervni nadporočnik. — **Dr. Vojeslav Molè** asistent pri deželnem konservatorjatu v Splitu, sedaj poročnik v vjetništvu v Rusiji sinova. — **Uršula vdova Virk sestra.** — **Franca Molè roj. Maher** sinova. — **Milan in Nadica Molè vnuka.**

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

2332
500 K
Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradvic in trde kože, tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi.
Ria-Balsam. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 5-50. Komeny, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12/549 Ogrsko

Vsakovrstne

39

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

Officialno subskripcijsko mesto,

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju,

sprejema prijave na:

Četrto 5½% avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih.

5½% 40letno d. p. amort. drž. posojilo po K 9250 netto za K 100— nominalno, 5½% d. p. dne 1. junija 1923 vračljivo državne zakladnice po K 95.— netto za K 100— nominalno.

Subskripcija se vrši od 17. aprila do inkl. 15. maja 1916.

Kupi se

HIŠA

v Ljubljani v prometni ulici v dobrem stanu in ki se obrestuje 5—6%. Pismene ponudbe na upr. Slov. pod »Hiša št. 100.«

Lepo zračno

stanovanje

obstoječe iz štirih sob z pritliklinami se za avgustov termin v **Nunski ulici št. 3** odda. — Istotam se takoj odda tudi pripravno **skladišče**. — Pojasnilo med 2. in 3. uro popoldne, Erjavčeva cesta števil. 14.

1023
DR. FRAN ČERNE

tajnik Mestne hranilnice ljubljanske

KATINKA ČERNE roj. FURLAN

hčerka odvetnika dr. Josipa Furlana

poročena

LJUBLJANA, 25. aprila 1916

Važno za ljubitelje preprog!

Dne 27. t. m. ob 10. uri dopoldne se bo v skladišču „BALKAN“, trg. špediceje in komisijske deln. dr., Ljubljana, Dunajska cesta 33, prodajala na prostovoljni dražbi 1 stara, redka orientalska preproga iz privatne posesti, v velikosti 390/375.

A. & E. Skabernè
Najnovejše bluze za dame
Mestni trg št. 10

744
Modni salon

(12)
Rozi Fabčič

Rimska cesta 6

priporoča cenjenim damam in gospicam svojo veliko izbero **slamnikov, modelov** in raznega **nakita**. Postrežba točna, solidna.

Podpisujte IV. vojno posojilo.

Modni salon

Štuchly-Maschke
Ljubljana

Zidovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebnost izbrane
novosti z Dunaja

Priporočila: največjo izbero klobukov za dame in deklice kakor tudi bogato zalogo žalnih klobukov.

Popravila točno in vestno.
Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

Solidno blago.
Priznane nizke cene.

643

SEMENA

črne detelje, lucerne, krmske pese, raznih trav, jesenske repe, prosa, grašice, čebulčka in čebulnega semena, žlahtnih grahov, fižolov, vseh vrst zelenjadnih, okoli 300 vrst najpriljubnejših cvetličnih semen in ptičjo krmo priporoča trgovina s semeni na debelo in na drobno

Sever & Urbanič, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Za pomlad!

Več 100 najfinejših moških oblek, veliko ceneje kakor na Dunaju, iz najmodernejšega blaga, kakor iz temnomodrega in črnega ševita in kamgarna, kupi se lahko samo v „Ljubljanskem skladišču oblek“

O. BERNATOVIČ, Mestni trg št. 5.

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

sprejema priglasitve na

Četrto 5 1/2% Avstrijsko vojno posojilo

I. Na 40 letno davka prosto 5 1/2% amortizacijsko državno posojilo po ceni **92.50** kron za **100 K** nom.

II. Na davka proste 5 1/2%, 1. junija 1923 povračljive državno-zakladne liste pa po ceni **95** kron za **100 K** nom.

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje Kranjska deželna banka tudi hipotekarna posojila.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
à K. 4.-